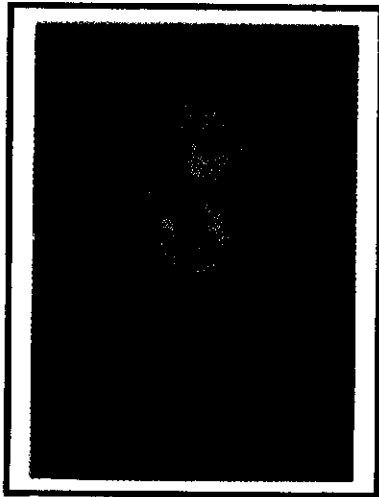

درگذشت آیت الله حاج سید محمد سعادت مصطفوی

فقیه جلیل القدر، حضرت آیت الله حاج سید محمد سعادت مصطفوی، نجل مرحوم آیت الله سید مصطفی قاینی، به سال ۱۳۲۵ قمری در شهر قاین به دنیا آمد. برخی از مقدمات درس حوزوی را در حوزه علمیه آن دیار فراگرفت و آن گاه - در حالی که هنوز به پانزده سال نرسیده بود - به همراه یکی از دوستانش پیاده راه مشهد را پیش گرفت و در مدرسه «ابدالیه» کنار مضع مطهر ثامن الحجج سکنی گزید. در مشهد ادبیات را از محضر ادیب بلندآوازه خراسان، میرزا عبدالجواد ادیب (ادیب اول) نیشابوری فراگرفت و در سطح، اصول و فقه را محضر آیت الله حاج شیخ حسن برسی و آیت الله سرابی، زانوی تعلم زد. در علوم عقلی از محضر خاتم الحکما آقابزرگ حکیم بهره مند شد و در جایگاه شاگردان ویژه وی قرار گرفت.

یک دوره خارج اصول را در محضر فرزند ارشد و برومند آخوند خراسانی - رضوان الله علیه - آیت الله حاج میرزا محمد خراسانی، و یک دوره خارج اصول را در حوزه درسی آیت الله میرزا مهدی اصفهانی به پایان برد، و در

همان روزگار خود به تدریس سطوح اشتغال ورزید که از مدرسان والای حوزه به شمار می رفت.

وی در ۲۷ سالگی برای تکمیل، تعمیق و تعلیم یافته ها راهی حوزه نجف اشرف شد تا در آستانه ولایت، از محضر استادان و فقیهان و عالمان بلندآوازه آن دیار ارجمند بهره گیرد.

در نجف اشرف در حوزه درسی آیات عظام، سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا حسین نائینی، ضیاءالدین عراقی - رضوان الله علیهم - حضور یافت و پس از وصول به جایگاه بلند اجتهاد و اخذ گواهی اجتهاد از بزرگان یادشده به قاین برگشت. حضرت آیت الله مصطفوی آن روزگار را در قاین

اخبار

که همزمان بود با حاکمیت ستم گسترانه و دین ستیزانه رضاخان - به سختی گذراند و در اوج خفقان رضاخانی از هیچ تلاشی در هدایت مردم دریغ نورزید. در دوره رضاخان مدرسه علمیه قاین تخریب شده بود و موقوفات آن را خاندان عکرم به تصرف درآورده بودند. آیت الله مصطفوی پس از رضاخان برای احیای حوزه و بازپس گرفتن موقوفات به پاخاست. و پنجه در پنجه گرگهای خاندان عکرم افکند و پس از تلاش بسیار و پایمردی فراوان موقوفات را از چنگ آنان درآورد و مدرسه را احیا کرد و با تعیین اساتید شایسته و تدریس - که خود در آن مدرسه به عهده گرفت بود - رونق و شکوه از دست رفته حوزه را بدین بازگردانید. قدرت گرفتن دوباره خاندان عکرم و کینه ورزیهای فراوان آنها، سختیها و دشواریهای در راه هدایت و تعلیم آن مرد بزرگ الهی به وجود آورد که باعث شد تا وی به سال ۱۳۲۶ راهی تهران شود و حوزه ابلاغ حق را در این دیار بگستراند. استاد، مدرسه رضائیه را احیا کرد و در آن مرکز، فقه، اصول و علوم عقلی را سالها تدریس کرد و برای مردم معارف قرآنی و حقایق علمی را از قرآن و نهج البلاغه بازگفت و یک دوره فقه استدلالی و معاملات، عقود و ایقاعات و دو رساله تحقیقی در قاعده لاضرر به رشته تحریر درآورد.

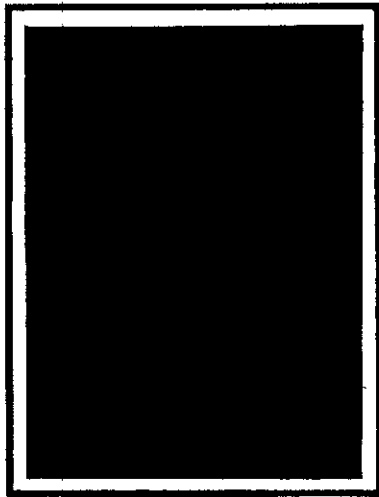
آن بزرگوار پس از بیش از نیم قرن تلاش در راه احیای حق، تدریس و تعلیم، در روز یکشنبه ۱۳۷۳/۷/۲۴ زندگی را بدرود گفت. از آن بزرگوار چهار پسر و دختر باقی مانده است: آقایان دکتر سید محسن مصطفوی و مهندس سیدعلی مصطفوی، و جناب حجة الاسلام والمسلمین حاج سید حسین مصطفوی و آیت الله سید حسن مصطفوی که از مدرسان بلند پایه علوم عقلی و از آگاهان ارجمند فلسفه اسلامی و رئیس دانشکده الهیات دانشگاه امام صادق (ع) است.

رحمت و غفران نثار روح آن بزرگوار و در رضوان الهی جایگاهش باد.

***

درگذشت مرحوم حجة الاسلام حاج شیخ محمدباقر ملبویی

فقید سعید حجة الاسلام والمسلمین آقای ملبویی در سال ۱۳۰۸ ش (حدود ۱۳۵۰ ق) در شهر عالم پرور اراک، در بیت تقوی و فضیلت زاده شد. پدرش مردی عابد و زاهد و معلم قرآن و حدیث بود، که در او ان کودکی او را از دست داد. پس از پشت سر نهادن دوران نوجوانی، در مدرسه «آفاضیاء الدین» اراک، به تحصیل علوم دینی اشتغال ورزید و پس از سه سال در سال ۱۳۲۶ ش به حوزه علمیه قم آمد. دروس سطح را نزد

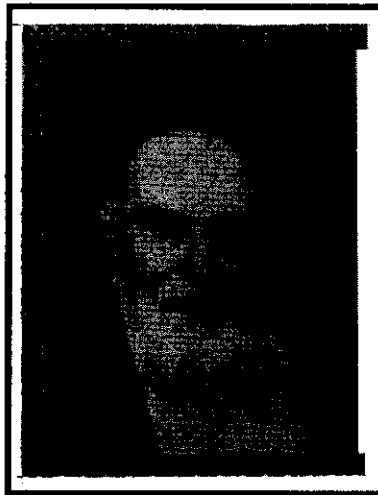

حضرات آیات: سلطانی طباطبایی و مجاهدی و خارج فقه و اصول را در محضر حضرات آیات عظام: بروجردی، گلپایگانی و امام خمینی و دیگران فراگرفت و همزمان به تبلیغ دین و پخش کتابهای علمی و تألیف و تصنیف پرداخت. فقید سعید متخلّق به اخلاق الهی و در عمل به مستحبات و پرهیز از مکروهات و جدیّت در امر به معروف و نهی از منکر کوشا بود.

از جمله تألیفات ایشان است: ۱- الوقایع والحوادث (جلد ۸). ۲- حقیقت جاویدان. - شرح خطبه حضرت زهرا علیها السلام - (جلد ۲). ۳- شرح دعای کمیل. ۴- تقریرات درسهای فقه آیت الله العظمی بروجردی (صلوة)،

بروجردی و فلسفه و عرفان را نزد امام خمینی رضوان الله علیه فراگرفت. ایشان پس از وفات آیت الله العظمی بروجردی به تدریس فقه و اصول و فلسفه و عرفان (کتابهای شرح منظومه، اسفار، شفا و فصوص قیصری) پرداخت و دهها تن از فضلای حوزه از جمله شهید سعید آیه الله حاج آقا مصطفی خمینی از درس وی بهره مند شدند.

وی در سال ۱۳۴۶ ش برای تبلیغ و ارشاد به تهران رفت و مسجد امام حسین را کانون تبلیغات دینی خویش قرار داد و در آنجا به تدریس، تبلیغ و ارشاد، امامت جماعت، اداره کلاسهای معارف دینی، تألیف و پرورش شاگردان پرداخت. کلاس درس اخلاق، تفسیر و فلسفه او نیز محفل گرم دانش پژوهان بود. وی همچنین به تدریس فقه و اصول اشتغال داشت. در سال ۱۳۵۶ ش به حوزه علمیه قم بازگشت و به خدمات دینی و ترویج مسدب پرداخت. او بر علوم معقول و منقول مانند: تفسیر، حدیث، فقه، اصول، کلام، تاریخ، ادبیات عرب و عجم، حکمت و فلسفه، اخلاق و عرفان، مسلط بود و با زبانهای فرانسه و انگلیسی نیز آشنایی داشت. قدرت ضبط و حافظه اش شگرف و از ویژگیهایش زهد، تعبد، تهجد،

محمدباقر صدر نیز با وی خویشاوندی نزدیک داشتند. او در ۲۹ رمضان سال ۱۳۳۹ ق (۱۳۰۰ شمسی) در مهد علم و تقوا و فضیلت، مشهد مقدس، دیده به جهان گشود. دوران کودکی و نوجوانی را در حجر تربیت پدر بزرگوارش پشت سر نهاد. مقدمات و ادبیات را در مشهد مقدس (به همراه استاد شهید مطهری) فرا گرفت. در سال ۱۳۵۴ ق در معیت والد معظمش به حوزه علمیه قم آمد و سطوح را نزد اساتیدی چون حضرات آیات: مرعشی نجفی و محقق داماد بیاموخت. سپس خارج فقه و اصول را در محضر پرفیض حضرات آیات عظام: صدر و حجت کوهکمری و

قضا، فروع، علم اجمالی). هزندگی آیت الله العظمی بروجردی.

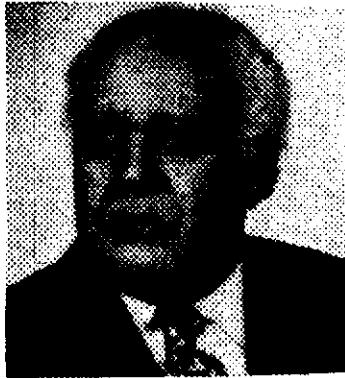
فقید سعید پس از چند سال بیماری، در ۶۵ سالگی به تاریخ هفتم ربیع الاول ۱۴۱۵ ق (۲۵ مرداد ۱۳۷۳) چشم از جهان فرو بست و به مولی طاهرینش پیوست.

***

در گذشت آیت الله سید رضا

صدر

فقیه معظم و دانشمند محترم حضرت آیت الله آقای حاج سید رضا صدر از علمای مشهور قم، از خاندانی برخاست که قرنهای متمادی ریاست و مرجعیت علمی شیعه را بر عهده داشتند. فقید سعید (و نوه دختری آیت الله العظمی حاج آقا حسین قمی)، فرزند مرحوم آیت الله العظمی سید صدرالدین صدر، فرزند آیت الله العظمی سید اسماعیل صدر، فرزند آیت الله العظمی سید صدرالدین عاملی اصفهانی (داماد آیت الله العظمی شیخ جعفر کاشف الغطاء) و برادر امام موسی صدر بود. حضرات آیات عظام: سید حسن صدر، سید عبدالحسین شرف الدین و سید

- کتاب الصلاة - ۴ - القواعد الثلاث :
تجاوز، فراغ، حیلولة - ۵ - رساله در
مقدمه واجب - ۶ - شبهة العبادية
۷ - حکم نجاسة الباطن - ۸ - نفائس
الاصول (ج ۲) - ۹ - حاشیه بر اسفار
۱۰ - برهان الصديقين - ۱۱ - حاشیه بر
منظومه (ج ۳) - ۱۲ - دیوان شعر
۱۳ - درست و نادرست - ۱۴ - خواجه
نصیرالدین طوسی - ۱۵ - خلیفة
رسول الله (ص) - ۱۶ - اسلام ما
۱۷ - سبّد (کشکول) - ۱۸ - ترجمه
رسالة الحقوق امام سجاد
۱۹ - الجهاد والثورة - ۲۰ - الکلم فی
القرآن

این مرد بزرگ در سن
۷۳ سالگی، به تاریخ ۲۶ جمادی
الاول ۱۴۱۵ ق (۱۱ آبان ۱۳۷۳ ش)
بدرود حیات گفت و پس از تشییعی
باشکوه، در صحن مطهر حرم
حضرت معصومه سلام الله علیها به
خاک سپرده شد. عاش سعیدا و مات
سعیدا.

***

درگذشت استاد صلاح الصاوی
صلاح الصاوی، شاعر پرآوازه
و محقق سختکوشی بود که در ایران
بیشتر در زمینه ترجمه شهرت
داشت. وی آثار فراوانی را از
فارسی به عربی برگردانیده است که
از جمله آنها می توان بدین کتابها
اشاره کرد:

تواضع، صراحت لهجه، قلم زیبا و
بیان جذاب و شیوا بود. تألیفات وی
عبارتند از: ۱- الاجتهاد والتقلید
۲- العدالة فی الفقه ۳- تفسیر سوره
حجرات ۴- تفسیر سوره یوسف
(حسن یوسف) ۵- استقامت
۶- حسد ۷- دروغ ۸- فلسفه آزاد
۹- الفلسفة العلیا ۱۰- محمد فی
القرآن ۱۱- المسيح فی القرآن
۱۲- قرآن شناسی ۱۳- بانوی کریلا
۱۴- راه محمد (ج ۲) - ۱۵- راه
علی (ع) - ۱۶- پیشوای شهیدان
۱۷- راه قرآن ۱۸- زن و آزادی
۱۹- زیارتنامه حضرت رضا
علیه السلام ۲۰- سخنان سران
کمونیسم درباره خدا ۲۱- مرد وفا
(زیر درختان سدر) ۲۲- نشانه های
از او (ج ۲) - ۲۳- نگاهی به آثار فقهی
شیخ طوسی ۲۴- مقدمه بر «نهج
الحق» و «نامه دانشوران» که همگی
به دفعات متعدد به چاپ رسیده اند.
برخی از آثار چاپ نشده وی نیز
عبارتند از: ۱- اربعون ومائتا مسئله
فقهیه ۲- تعلیقة بر عروة الوثقی
۳- الفقه علی مذهب اهل البیت

۱- اصول عقاید اسلامی
۲- برخی از غزلیات حافظ ۳- شرح
منظومه در دو جلد ۴- نقد توطئة
آیات شیطانی.

او خود در باب ادبیات تطبیقی،
اثری گرانبها دارد به نام «قطاع فی
تیار التفاعل بین الادیین الفارسی و
العربی» که از لحاظ نشر عربی حائز
اهمیت است.

برخی از منتقدان برآنند که
الصاوی به رغم شهرتش در شعر،
بیشتر به نشر زنده و با نشاط خود،
ارزش یافته است. از مرحوم
الصاوی در جراید مختلف کشور،
مقالات گوناگون می توان یافت که
از مهمترین آنها، مقالاتی است که
به کنگره های جهانی فردوسی و
حافظ ارائه شده است.

وی همچنین در تدریس متون
کلاسیک و نوادب عربی به دانشجویان
ایرانی، همت والا و سعی بلیغ

اخبار فرهنگی

کنفرانس بین‌المللی ارزیابی تجدد
از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و

مسیحی

در نهم و دهم آبان ماه جاری، به همت مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی بین‌المللی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با شرکت گروهی از صاحب‌نظران کاتولیک از کشورهای اروپایی، آسیایی، آفریقایی و ایرانی از یک سو و نیز اندیشمندان اسلامی، نشستی دو روزه در محل موزه فرش ایران، با عنوان «کنفرانس بین‌المللی ارزیابی تجدد از دیدگاه اندیشمندان مسلمان و مسیحی» جهت بررسی دیدگاه ادیان در مورد مدرنیسم و

گروه اساطیر را برعهده داشت و سالها در این زمینه تدریس می‌کرد. وی همچنین در دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران عضو گروه ادیان و عرفان بود و سالها در آن دانشکده به تدریس اشتغال داشت. او پس از سپری کردن دوره سخت بیماری، سرانجام روز یکشنبه ۲۲/۸/۷۳ در ۶۵ سالگی در تهران، دار فانی را وداع گفت.

از آثار اوست:

واژه‌نامهٔ بندهشن (پهلوی-فارسی)؛ جمشیدشاه؛
واژه‌نامهٔ گزیده‌های زاداسپرم (پهلوی-فارسی)؛ اساطیر ایران؛
پژوهشی در اساطیر ایران؛ دربارهٔ قیام ژاندارمری خراسان به رهبری کلنل محمدتقی خان پسیان؛ رستم و دیو سفید؛ سخنی چند دربارهٔ شاهنامه؛ رستم و سهراب؛ جستاری چند در فرهنگ ایران؛ ادبیات مانوی.

***

داشت و سالها با بخش فلسفه مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی (پژوهشگاه) همکاری می‌کرد.

استاد صلاح الصاوی در دهم مهرماه جاری در ارزروم ترکیه پس از تحمل چهارسال بیماری به سرای باقی شتافت.

یادش گرامی و سعیش مشکور باد.

***

درگذشت استاد مهرداد بهار

دکتر مهرداد بهار فرزند پنجم شاعر و سخنور نامی ایران ملک الشعرای بهار بود که در محیط خانواده ادب و فرهنگ و سیاست رشد یافت.

دکتر مهرداد بهار در طی شش سالی که در دانشگاه لندن بود در رشته «مطالعات کهن و میانه ایرانی» را که شامل تاریخ و فرهنگ و زبان ایران باستان بود و نیز زبان اوستایی و پارسی باستان، همچنین متن‌های فارسی میانه و پارسی را آموخت. عنوان رسالهٔ دکتری ایشان «آفرینش در اساطیر ایران» بود که دو سالی وقت خود را صرف این کار کرد.

دکتر مهرداد بهار پس از بازگشت به ایران در بنیاد فرهنگ ایران، فرهنگستان ادب و هنر مسؤول گروه زبانهای قبل از اسلام بود؛ به ویژه در فرهنگستان ادب و هنر مسؤولیت

چگونگی برخورد با آن تشکیل یافت. در روز نخست پس از قرائت قرآن مجید و انجیل، دبیر دبیرخانه «گفتگو بین ادیان» گزارش خویش را ارائه داد و سپس آقای توماس میشل دبیر «گفتگوی مسیحیت کاتولیک با اسلام» و نیز آقای محمد مسجدجامعی سفیر ایران در واتیکان سخنان کوتاهی در خصوص اهمیت این گفتگوها ارائه دادند. سخنران بعدی آقای دکتر محمدجواد لاریجانی بود. موضوع سخنرانی وی مدرنیسم و جامعه دینی بود. وی با ذکر این نکته که پایه مدرنیته، عقلانیت فنی است و ویژگیهای عقلانیت فنی به گونه ای است که با اعتقاد به ماوراء الطبیعه و نیز اصول و ارزشهای ثابت دینی هماهنگی ندارد، بنابراین یک جامعه دینی نمی تواند مدرن باشد، جوامع دینی را به پست مدرنیته دعوت کرد. البته وی به تفاوت بین مدرنیسم و بهره گیری از ابزار و وسایل مدرن تأکید کرد. سخنران دیگر دکتر الئونورا مایسنی بود که به مدرنیته و مدرنیسم و مفاهیم جامعه شناسی دینی پرداخت. سپس آقای دکتر محمود بینا از دانشگاه اصفهان نظریات رنه گنون را در خصوص معنای سنت مطرح ساخت. وی سخنرانی خویش را به زبان انگلیسی ارائه داد که با توجه به وجود سیستم ترجمه همزمان و با عنایت به غیرت ملی، چندان بایسته نبود. آقای پدرفلیکس ماکادو

بحشی نسبتاً جامع، پیرامون معنویت معاصر و آینده کاتولیک و بازتاب پدیده تجدد در ظهور چهره های نو در سنن دینی مسیحی ارائه داد. آقای دکتر ابراهیمی دینانی سخنرانی خود را در خصوص سنت و تجدد ارائه داد. وی با دیدی فلسفی به تقسیم متعلقات عقل پرداخت و به گونه ای غیر مستقیم سخنان آقای لاریجانی را مورد نقد قرار داد. آقای فیلمونلو سخنران بعدی بود که در خصوص تأثیر تجدد در کشورهای افریقایی سخن گفت. آقای دکتر محمد توکل نیز همان شیوه آقای بینا را در پیش گرفت و به لوازم و تبعات اجتماعی مدرنیته پرداخت. در جلسه بعد از ظهر این کنفرانس کمیسیونی در خصوص مدرنیسم، فلسفه و جامعه شناسی دین تشکیل شد و مستمعین به نقد سخنرانیهای صبح پرداختند. بیشترین بحث بر هماهنگی یا عدم هماهنگی دین با مدرنیسم و لوازم آن، متمرکز گشت.

روز سه شنبه ۱۰/۸/۷۳ به خاطر عدم حضور آیت الله جناتی، اولین سخنران برنامه، آقای کریستین ترول بود که به ارزیابی کلامی «تجدد» با بینش آسیایی پرداخت و سپس پدر هورستن تأثیر تجدد را بر تحقیقات کلامی معاصر بیان کرد و آن گاه آقای محمد مجتهد شبستری به بررسی وحی از دیدگاه مولر مسیحی و اقبال مسلمان و همگونی ویژه ای که در دیدگاه آن دو

دیده می شود و اینکه هر دو وحی را تجربه دینی می دانستند، پرداخت. آقایان دکتر رضا داوری، دکتر غلامرضا اعوانی، پائول گالاگر و دکتر سید مصطفی محقق سخنرانان بعدی بودند. بعد از ظهر همچون روز قبل کمیسیونی تشکیل شد که تقریباً مفیدترین بخش این نشست بود و سؤالات و پاسخها با جدیت دنبال می شد. لازم به یادآوری است که در گروه مسلمانان، جنجال بسیار قدیمی و کم بهره درگیری مکتب فرانکفورت و انگلستان بسیار مشهود بود و چه خوب می شد اگر این گونه مباحث در چنان محیطها مطرح نمی گشت. در طول کنفرانس هر چند مترجمان تلاش بسیاری در انتقال معانی داشتند، ولی ضعف همیشگی سخنرانان ایرانی در عدم ارائه مقاله خویش قبل از سخنرانی، بر این کنفرانس نیز سایه افکنده بود و چون پاره ای از سخنرانان بر اساس نت نگاری، سخنرانی می کردند، کار بر مترجمان مشکل آمده بود. در مجموع با تأکید بر ضرورت هماهنگی از قبل، بین اندیشمندان مسلمان و عدم انحصار آن به اندیشمندان مسلمان ایرانی، می توان کنفرانس را سودمند دانست. خالی از فایده نخواهد بود اگر یادآور شویم که مسیحیت بدین گونه نشستها، تنها از دید کلامی نمی نگرد.

*

برگزاری یادواره

حکیم جهانگیر خان قشقائی

به همت انجمن آثار و مفاخر فرهنگی استان اصفهان در روزهای بیست و نهم و سی ام مردادماه امسال، یادواره عارف سالک و حکیم متألّه جهانگیر خان قشقائی -ره- در سمیرم و اصفهان برگزار شد.

در جلسه افتتاحیه که با حضور آقای میرسلیم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مقامات و مسؤولین فرهنگی و اجرایی استان، تشکیل شد، مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان، ضمن بیان عملکرد انجمن، گزارشی از چگونگی برگزاری یادواره حکیم قشقائی ارائه داد. آن گاه آقای میرسلیم ضمن تشریح موقعیت فرهنگی کشور و لزوم تجلیل از مفاخر و معرفی بزرگان، از انجمن آثار و مفاخر فرهنگی به خاطر برگزاری چنین مراسمی در شهرستان سمیرم قدردانی کرد. پس از آن دکتر کتابی گوشه‌هایی از زندگی مرحوم جهانگیر خان را باز نمود. سپس نمایش «از سبز تا فیروزه» اجرا و با استقبال شرکت کنندگان روبرو شد.

در بخش بعدی یادواره، مقاله‌های نقش میرزا جهانگیر خان قشقائی، جهانگیر خان و ادبیات، جهانگیر خان و مقتضیات زمان و جهانگیر خان و خدمات ارزنده فرهنگی، قرائت شد. همچنین حجة الاسلام ناصری امام جمعه چهارمحال و بختیاری درباره ابعاد

گونگون شخصیت حکیم جهانگیر خان قشقائی، بیانات مبسوطی ایراد کرد.

مراسم دومین روز یادواره در مسجد رکن الملک - واقع در تخت فولاد اصفهان، روبروی مقبره حکیم قشقائی - برگزار شد. در این مراسم آقای علی اکبر پرورش نماینده مردم اصفهان لزوم الگوسازی از این مفاخر را یادآور شد. سپس آقای صلواتی رئیس انجمن کتابخانه‌های عمومی اصفهان، خواستار احیای مقابر دانشمندان بزرگ در تخت فولاد و تأسیس موزه مفاخر شد.

در پایان، شرکت کنندگان با حضور بر مزار حکیم فرزانه، ۸۵ گل - به تعداد سالهای عمر پربرکت حکیم قشقائی - نثار مقبره آن حکیم کردند.

در بیانیه پایانی یادواره، این پیشنهاد به چشم می خورد:

تخت فولاد، به لحاظ دفن اکثر مشاهیر دانشوران و مؤمنین اصفهان و به منزله عبادتگاه مردان خدا، حفظ گردیده و در خصوص احیای قبور مؤمنین و علما و مفاخر فرهنگی و هنری اقدام شود. همچنین با سبک معماری سنتی اصفهان بنای یادبودی بر مقابر بزرگان علم و دین احداث شود تا نوع بنا بیانگر پیام فرهنگی و شاخص شخصیت آن بزرگان باشد.

استفاده ۱۵۰۰ واژه بیگانه در رسانه‌های عمومی

دکتر محمدرضا نصیری دبیر فرهنگستان زبان و ادب فارسی در گفتگو با خیرگزاری جمهوری اسلامی تعداد واژه‌های بیگانه را که در رسانه‌های عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرند، حدود ۱۵۰۰ واژه دانست و گفت: در سال جاری در خصوص کلیات مربوط به واژه‌گزینی در کشور، سابقه آن، برخی از روشهای موجود در جهان و همچنین کتابشناسی واژه‌ها و واژه‌گانها، واژه‌نامه‌ها، واژه‌گزینی و واژه‌سازی طرحی تدوین و به مرحله اجرا درآمده است.

وی همچنین گفت: پژوهشگران این فرهنگستان پس از بررسی ۱۲۰ نشریه اعم از روزنامه، ماهنامه و فصلنامه سرگرم تدوین آیین‌نامه شیوه‌املائی صحیح هستند که هم اکنون مراحل پایانی خود را می‌گذراند.

دکتر نصیری به تشریحی که اکنون در شیوه‌املائی کتابهای درسی و مکاتبات رسمی و مطبوعات وجود دارد، اشاره کرد و گفت: با توجه به نوآوریهای بجا و نابجایی که در این زمینه وجود دارد مطالعه همه‌جانبه برای تدوین ضوابط احکامی در این باره ضرورت دارد، لذا این فرهنگستان کار خود را بر روی این طرح از سال ۷۲ آغاز کرده است.

*

*

دانشکده تربیت معلم قرآن در کرمانشاه

این دانشکده در محل مجتمع فرهنگی چهارمین شهید محراب آیت الله اشرفی اصفهانی تأسیس گردیده و با جذب ۳۷ نفر دانشجو، در دو رشته کارشناسی علوم قرآن و کارشناسی قرآن فعالیت می کند. این دانشکده دارای ۲۴ کلاس درس، ۴ سالن پرورشی، سالن اجتماعات، کتابخانه، ساختمان اداری، موزه قرآن و موزه آیت الله اشرفی اصفهانی است.

دوره تخصصی ترجمه و ویرایش

نخستین دوره تخصصی ترجمه و ویرایش متون داستانی با سخنان احمد مسجد جامعی معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در محل کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران آغاز شد.

این دوره دو ماهه که برای ۲۷ نفر برندگان دوره اول مسابقه هفته کتاب (عمدتاً فارغ التحصیلان رشته زبان و ادبیات انگلیسی) برپا گردیده است، شامل کارگاه

ترجمه، آشنایی با ادبیات فارسی، آشنایی با حکایت قصه نویسان بزرگ جهان، اصول ویرایش زبانی-مبانی ویرایش های صوری و ساختمانی و امکانات زبان فارسی در ترجمه متون ادبی می باشد و اساتید فن آقایان رضا سید حسینی، حسین پور نامداریان، بهرام مقصدادی، احمد سمیعی، ابوالحسن نجفی و مهدی افشار کار تدریس را برعهده دارند.

*

آغاز به کار ساختمان دانشکده تربیت مدرس قرآن در میبد

دکتر حبیبی معاون اول رئیس جمهوری در میبد، اولین کلنگ شروع کارهای ساختمان دانشکده تربیت مدرس قرآن را بر زمین زد. این دانشکده در زمینی به وسعت ۵۰ هزار مترمربع ساخته می شود که تأمین بخشی از هزینه احداث آن را یک نیکوکار محلی برعهده گرفته است.

*

* شرایط اخذ مجوز انتشار مطبوعات

مصاحبه «همشهری» با مدیرکل مطبوعات داخلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

س: تغییر قانون مطبوعات در چه مرحله ای قرار دارد؟

- قصد ما تغییر قانون مطبوعات نیست. بلکه تنها یکسری موارد ممکن است به قانون اضافه شود که بیشتر جنبه حمایت از دست اندرکاران

مطبوعات دارد. به عنوان نمونه بیمه خبرنگاران که بتواند هویت مستقل به آنها ببخشد و اینطور نباشد که هر نشریه ای خبرنگاری را دوست نداشت بتواند او را بیرون یا از کار برکنار سازد. ما به دنبال آن هستیم که برای دست اندرکاران مطبوعات تضمین شغلی ایجاد کنیم و در قالب تشکلهایی چون خانه مطبوعات و مشکلات دست اندرکاران مطبوعات را حل کنیم. البته در قانون فعلی یکسری موارد هست که مشکلاتی را برای مسئولین مملکتی و وزارت ارشاد پیش آورده است. به عنوان نمونه ممکن است مطبوعات مسائلی را مطرح کنند که باید سریع پاسخ داده شود، یا از طریق دادگاه پیگیری شود که در حال حاضر مدتها طول می کشد تا رسیدگی شود. ما در فکر تدارک مکانیزمی هستیم که مشکلات مطرح شده در مطبوعات را سریعاً رسیدگی کند. به همین جهت در حال حاضر دو نفر متخصص مسائل ارتباطات و دو نفر حقوقدان در حال تکمیل، اصلاح و اضافه کردن قانون مطبوعات هستند.

س: در روند دادن امتیاز انتشار به مطبوعات کندی ایجاد شده و ظرف چند ماه گذشته نیز امتیاز چند نشریه لغو شده است علت این مسأله چیست؟

- روند دادن امتیاز تغییر چندانی نکرد، در حال حاضر هر هفته به

طور متوسط سه نشریه مجوز انتشار می گیرند، سال گذشته به طور متوسط به ۱۰۱ نشریه مجوز دادیم و الان ۶۰۰ نشریه مجوز انتشار دارند. در عین حال متخصصین ما در حال بررسی این مسئله هستند که یک نشریه ای که مخاطب کمی دارد مهم است یا نشریه ای که تیراژ چند میلیونی دارد.

اگر نوع دوم مدنظر باشد به نظر می رسد که باید همراه با آن کیفیت هم بالا برود، این مسأله را در شرایط اخذ مجوز انتشار نشریات مدنظر قرار داده ایم. در حال حاضر متأسفانه شاهدیم که افراد بدون تخصصی امتیاز نشریاتی را می گیرند و به همین دلیل نشریه ایشان ضعیف است و قابل اطمینان نیست. باید شرایط اخذ مجوز در جهت بالا بردن کیفیت نشریات باشد. به عنوان مثال نشریه ای که ۲ هزار نسخه تیراژ داشته و ۱۴۰۰ تایی آن برگشته این نشریه بدرد نمی خورد. درصدد نشریاتی با کیفیت و تیراژ بالا هستیم. به همین دلیل هیأت نظارت بر مطبوعات در دادن مجوز دقت بیشتری خواهد کرد. مثلاً از متقاضیان مدارکی را خواهد خواست که توان مطبوعاتی آنها را بسنجد. متأسفانه افرادی با استفاده از وجه خودشان مجوز نشریه ای را می گیرند و در اختیار گروههایی قرار می دهند که

صلاحیت ندارند، همین باعث شد که ما شاهد نشریات ضعیف و مسئله دار باشیم. به همین دلیل یکی از شرایط دادن مجوز این است که شخص حداقل ده نمونه کار ارائه دهد و بعد از آنکه در هیأت نظارت مورد سنجش قرار گرفت به آنها مجوز داده می شود.

عملکرد مطبوعات در طی برنامه پنجساله اول چگونه بوده است؟

پیش بینی شده بود تا آخر برنامه اول ۴۵ میلیون تیراژ برای کل نشریات کشور داشته باشیم که ما ده درصد از این پیش بینی در ۴ سال اول برنامه جلوتر بودیم. اما از نظر کیفی پیشرفتی نداشتیم چون روزنامه ها نتوانستند نویسندگان خود را از لحاظ مادی و رفاهی تأمین کنند.

*

چهل و ششمین دوره نمایشگاه جهانی کتاب در فرانکفورت

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بن سال ۱۳۷۳ موفق ترین سالی بوده که نمایشگاه کتاب فرانکفورت پشت سر گذارده است. نزدیک به ۳۰۰ هزار نفر از این نمایشگاه که از ۱۲ تا ۱۸ مهرماه ادامه داشت بازدید کردند و بدین ترتیب رکورد تازه ای در بازدید از این نمایشگاه که در سال میلادی گذشته ۲۵۲ هزار نفر بود به ثبت رسیده است.

در این نمایشگاه ۳۲۲ هزار عنوان کتاب، در ۶ سالن عظیم

عرضه شد که این تعداد ۳۳ هزار و ۴۶۵ عنوان بیشتر از عناوین سال گذشته است. جالب توجه این که ۸۸ هزار و ۸۹۱ عنوان از کتابهای مذکور برای نخستین بار در دسترس علاقمندان کتاب قرار گرفته است. در نمایشگاه جهانی کتاب در فرانکفورت مجموعاً ۸ هزار و ۶۲۸ بنگاه انتشاراتی از ۱۰۵ کشور جهان شرکت داشتند و این در حالی است که در سال میلادی گذشته ۸ هزار و ۴۶۰ بنگاه نشر از ۹۶ کشور جهان در نمایشگاه مذکور شرکت کرده بودند.

موضوع اصلی چهل و ششمین نمایشگاه کتاب فرانکفورت «کشور برزیل» بوده و مجموعاً ۸۸ بنگاه انتشاراتی و ۶۰ نویسنده از برزیل کتابها و آثار خود را در این نمایشگاه عرضه کردند. علاوه بر آن بیش از ۳۰۰ برنامه تئاتر، موسیقی و فرهنگی دیگر درباره کشور برزیل و توسط هنرمندان این کشور اجرا شد که بیش از ۴۸ هزار نفر تماشاچی داشته است.

برگزارکنندگان نمایشگاه کتاب فرانکفورت هر ساله مسائل مربوط به انتشارات کتاب یک کشور را

فصلنامه الكوثر

نخستین شماره فصلنامه الكوثر، ویژه بانوان، در موضوع مسائل خانواده، به زبان عربی در ۱۰۴ صفحه، در قم منتشر شد. مجمع جهانی اهل بیت (ع) عهده دار تهیه و تدوین این مجله است. بعضی از عناوین این شماره عبارتند از:

المرأة... النموذج، المرأة المسلمة و ضرورة التفقه، فاطمة الزهراء (ع) سيدة نساء العالمين، المرأة المسلمة في جميع ميادين الحياة، التربية في مقدمة المسؤوليات و ....

صفا

نخستین شماره مجله صفا با مثنی سیاسی، فرهنگي و اجتماعي در ۱۲۰ صفحه در پاییز ۱۳۷۳ در تهران منتشر شد.

صاحب امتیاز و مدیر مسؤول مجله آقای سعید خاکرند است و زیر نظر شورای سردبیری اداره می شود. برخی از عناوین این شماره عبارتند از: اهل بیت (ع) میراث مسلمانان سودان، نگاهی به تاریخ مطبوعات مصر از آغاز تاکنون، علل انحطاط مسلمین، بینشهای قرآنی در شناخت هستی و پدیده های طبیعی، ریشه های تاریخی بحران فکری، نقش عقل در تغییر و تحول از دیدگاه قرآن، ویژگیهای داستان اسلامی، عراق ... گذشته ای خونین- آینده ای مبهم، الجزایر ... پیشه بحران و پیش بینی های آینده و ....

*

موضوع اصلی نمایشگاه قرار می دهند و همچنین مسؤولان نشر و نویسندگان سرشناس کشور مورد نظر را به شرکت در نمایشگاه دعوت می کنند.

موضوع اصلی سال آینده نمایشگاه جهانی کتاب فرانکفورت که از نوزدهم تا بیست و چهارم ماه مهر سال ۱۳۷۴ برگزار می شود کشور «اتریش» خواهد بود.

*

بزرگداشت شیخ اشراق در زنجان

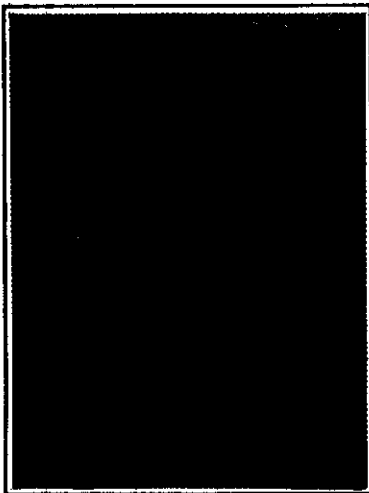
به منظور بزرگداشت فیلسوف مشرق زمین ابوالفضل یحیی ابن حبش ابن امیرک سهروردی معروف به شیخ اشراق، مراسمی با حضور اساتید، علما، دانشمندان و دانشجویان در دانشگاه زنجان برگزار شد.

در جریان این مراسم یکی از اساتید دانشگاه تهران طی سخنانی در مورد زندگی و مراتب علمی شیخ اشراق به ایراد سخن پرداخت و گفت:

حکیم سهروردی یکی از بنیانگذاران حکمت و فلسفه اشراق در دنیا به شمار می رود.

این فیلسوف گرانقدر نه تنها از مفاخر زنجان، که از ذخایر علمی جامعه اسلامی است.

حکیم سهروردی در سال ۵۴۹ هـ. ق در زنجان متولد شد و در سال ۵۸۷ در شهر حلب به قتل رسید.

□

الشيخ الانصاري استخدامات الاصول

على الحسيني

يتحدث صاحب المقالة أولاً عن القيمة الآلية لعلم الاصول باعتبارها الادوات اللازمة لعملية الاستنباطات الفقهية، بعدها يعنى الى تفكيك الفصول الاربعة البارزة في الابحاث الاصولية للشيخ وهي:

١- الاستدلال بنماذج فقهية كثيرة

٢- الوصول الى المباني الاصولية عن طريق الاحكام الفقهية

٣- طرح اراء الفقهاء من امهات الكتب الفقهية

٤- الاستدلال بالقرآن و الروايات و الاجماع و العقل

و في الختام تعنى المقالة بايراد نظرة على المنهجية الاصولية الحاكمة بعد الشيخ الانصاري و تخلص الى ان المنهجية الاصولية للمرحوم الاخوند الخراساني كانت السائدة في الحوزات العلمية بعد الشيخ الانصاري و الميرزا الشيرازي.

خوض في (فرائد الاصول)

مهدي المهريزي

تعنى المقالة أولاً و بشكل مجمل الى التحدث عن مراحل تطور علم الاصول من الجوانب المختلفة ثم تلتفت الى تعريف موقعية الشيخ الانصاري و كتاب (فرائد الاصول) في هذا التطور. ثم يتحدث صاحب المقال عن خصائص (فرائد الاصول) تفصيلاً و يعرّج خلال ذلك على التجديد الذي ادخله الشيخ في المجالات الهيكلية و المحتوائية و المنهجية ثم يخوض صاحب المقال و بشكل مفصل في موقعيه و مكانة الافكار البشرية (العقل، العقلاء، العرف) في كتاب فرائد الاصول، و ينهي مقالته بايراد بعض الاشكالات على هذا الكتاب الجليل.

احكام الخلل في الصلاة

محمد الرحمانى

احكام الخلل جزء من فروع كتاب الصلاة دون اغلب الفقهاء بعد المحقق الحلي كتباً او مقالات حوله، و احدة في الرسائل الفقهية القيمة للشيخ الانصاري طرحت تحت هذا العنوان من قبل مجموعة تحقيق آثار

مرآة التحقيق

منهجية الشيخ الانصاري الفقهية

احمد العابدي

يلجأ صاحب المقال في مقالته أولاً، الى ذكر خصائص الفقه الاسلامي ثم يعنى ببيان الاحقاب التاريخية لفقه اهل السنة و من ثم فقه اهل البيت (ع) بشكل مجمل. و تركز المقالة، على بيان المنهجية الفقهية للشيخ الانصاري في رسائله الفقهية. و عبر ايراده شواهد و امثله كثيرة، يعنى صاحب المقال الى تلخيص منهجية الشيخ على الترتيب التالي.

١- يعنى الشيخ و قبل الخوض في كل مسألة الى التأسيس للاصول الاولية و القاعدة الكلية ليتسنى له الرجوع في موارد الشك و الابهام الى الاصول.

ب- تتصدر الدراية و فهم كلام المعصومين (ع) الاولوية عند الشيخ قبل الرواية.

ج- تمتاز منهجية الشيخ بالابتعاد عن اراءه الايضاحات الزائدة و غير الضرورية.

د- تبدو سيطرة الشيخ على المتأخرين واضحة حتى في سياق و نوع و ترتيب المباحث الاصولية و الفقهية.

و في الختام يلتفت صاحب المقال الى نقد تصحيح الرسائل الفقهية للشيخ و الذى قامت به (مجموعة تحقيق آثار الشيخ الاعظم)، فيورد بعض الاشكالات و يدعو المجموعة المذكورة الى الدقة في العمل و التفحص الثاقب في آثار و مصنفات الشيخ الانصاري اكثر فاكثر

الشيخ الانصارى وعشية اقامة مؤتمر الشيخ الاعظم (الانصارى).

وتعنى المقالة بتعريف ونقد الرسالة، فتبين اولاً المواطن المبرزة في اصل المتن ثم تطرق الى الخصائص التي تميز بها التحقيق المذكور.

وقفه عند كتاب الزكاة

مهدي الطر في

تعنى المقالة بنقد كتاب الزكاة وهو من تصنيف الشيخ الاعظم مرتضى الانصارى والذي تم نشره بمناسبة الذكرى المائتين لولادته. وفي بابي الكتاب (زكاة المال وزكاة الفطرة) نطالع المباحث التالية :-

١- ظروف الوجوب.

٢- الموارد التي تصحح فيها الزكاة واجبة او مستحبة.

٣- مصارف الزكاة.

٤- طريقة اخراج الزكاة (متولى الاخراج، زمان

الاخراج و...).

وقد تم في القسم الاول من المقالة الخوض في محتوى الكتاب، وفي القسم الثاني والآخر، الحديث حول طريقة التصحيح المعمولة في الكتاب.

نظرة في كتاب الصوم

محمدعلى السلطاني

تعد المقالة عبارة عن نظرة في «كتاب الصوم» من مؤلفات الشيخ مرتضى الانصارى تم نشرها مصححة ومحقة من قبل مجموعة التحقيق التابعة للمؤتمر العالمي لتخليد الذكرى المائتين لولادة الشيخ الانصارى.

والمقالة مجموعة من الخلاصات التي لها علاقة بشكل وآخر بمسألة الصوم، يعد بعضها شرحاً على قسم من كتاب الصوم في «ارشاد الازهان الى احكام الايمان» للعلامة الحلبي ويتضمن القسم الاخير من الكتاب ٢٤ مسألة مختلفة في باب الصوم، تحتوي على فوائد فقهية واحياناً على نكت خاصة تعد مفيدة للغاية لمن اراد الخوض في ملكات الفقه. ويثني كاتب المقال اثناء عملية النقد، على الجهود التي بذلها فريق التحقيق والتصحيح، ثم يعدد بعضاً من الاشكالات ويدعو هذه المجموعة الى

بذل المزيد في الدقة والتفحص اللازمين في عملية تصحيح الكتاب.

التعريف الاجمالي والكلي

في هذه الزاوية تعنى المجلة بتحقيق وتعريف عدد من الكتب هي:

١- (ازديروز تا امروز) ويضم مجموعة من المقالات، والرحلات التي قام بها الدكتور جعفر الشهيد.

٢- طبقات اعلام الشيعة (الكواكب المتشرة في القرن الثاني بعد العشرة).

٣- نفس الرحمان في فضائل سلمان؛ ٤- كتاب

العين؛ ٥- قلائد الفرائد؛ ٦- الذريعة الى مكارم الشريعة؛

٧- (سرچشمه هاي فردوسي شناسي) ببليوغرافيا عن

الفردوسي؛ ٨- (سومين گفتار) السفرات العلمية والثقا

فية.

ببليوغرافيا الشيخ الانصارى

ناصرالدين الانصارى

تخوض المقالة في جانبين الاول تحقيقي والثاني

ببليوغرافيا وصفية. ففي الجانب الاول يخوض كاتب

المقال في بحث مسهب حول آثار وتصانيف الشيخ

الاعظم ويعرج على تعريف آثار الشيخ في مجالات

المعرفة الدينية المختلفة.

وفي الجانب الثاني من المقال تواجهنا سبعة محاور

اساسية هي:

١- الكتب العربية ٢- الكتب الفارسية ٣- المقالات

العربية ٤- المقالات الفارسية (الخاصة بترجمة الشيخ

الانصارى) ٥- الكتب العربية المطبوعة ٦- الكتب الفارسية

المطبوعة ٧- الكتب الخطية (المشركة).

ورغم ان كاتب المقال لم يهدف الى استقصاء جميع

العناوين والاثار المطروحة حول الشيخ الاعظم لكنه اورد

حوالي ١٥٠ عنواناً من الاثار المدونة حول الشيخ الانصارى.

The Rules about Disturbance in Salat

By Mohammad Rahmani

Ahkam al-khalal (rules about disturbance in salat) or a part of the chapter on salat and most fuqaha, after the period of Muhaqqiq Hilli, have written a book or an articles on this issue.

A beneficial treatise of Shaykh Ansari under the title has been researched into and presented by the Research Group on Shaykh Ansari's works as a prelude to the forthcoming conference on Shaykh Ansari.

In this article, along with an introduction and a critique review, the characteristics of the contents of this treatise and the peculiarities of the research conducted have been discussed.

A Thought concerning Kitab al-Zakat

By Mahdi Turqi

In this article a review and introduction of Kitab al-Zakat of Shaykh Murtaza Ansari has been undertaken. This book has been released to mark the bicentenary of Shaykh Ansari's birth. The book contains two parts, apart on Zakat -e- mal (zakat on wealth) and the other Zakat -e- fitrah, in which the followings issues have been discussed:

1. Conditions making zakat wajib.
2. Items on which zakat is either wajib (compulsory) or mustahabb (supererogatory).
3. Uses of zakat.
4. Method of calculating zakat (person in charge of deducting it, time of its deduction,...).

In the first part of this article a study of the contents of the book has been undertaken and in its concluding part the method of editing of this book has been reviewed.

A Glance Over Kitab al-Sawm

By Mohammad Ali Sultani

This article comprises of a glance over the book Kitab al-Sawm of Shaykh Murtaza Ansari which has been researched, edited and printed by the Research Group of the International Conference for Commemorating the Bicentenary of Shaykh's Birth.

This book is itself a collection of articles which in some manner relate to the issue of fasting.

A part of it is a commentary on two parts of the kitab -e- sawm of Irshad al-Adhhan ila Ahkam al-

Iman of Allamah Hilli. The concluding part of the book comprises of 24 issues relating to fasting and these, apart from their fiqhi significance also contain very intricate points which are very beneficial for students from the point of developing in them the power of deducing fiqhi rules.

The author of the article while reviewing and introducing this book, after praising the hard work done by the research team and the editors, mentions a few instances to illustrate that the researchers need to give greater attention to the task of editing.

Summary Introductions

The summary introductions section of the magazine has been devoted to the review and introduction of the following books.

1. Az Diruz ta Imruz (comprising a collection of articles and travalogues of Dr. Syed Jafar Shahidi);
2. Tabaqat -e- Aalam al- Shiah (al- Kawakib al- Muntasharah fi qarn al- thani bad al- ashrah);
3. Nafas al- Rahman fi fadail Salman;
4. Kitab al- Ayn; 5. Qalaid al- Faraid; 6. Al- Dhariah ila Makarim al- Shariah; 7. Sarchashmehha -e- Firdowsi shinasi; 8. Siwwumin Byst Guftar: Sa- farha -e- ilmi-farhangi.

A Bibliography of Shaykh Ansari's Books.

By Nasiruddin Ansari

This article is concerned with the areas of research and descriptive bibliography. In the first chapter, the author conducts comprehensive research in the works and compilations of Shaykh Ansari and enumerates the books of the Shaykh in the various fields of Islamic studies.

The second chapter of this article comprises of seven parts which are as follows:

1. Arabic books
2. Persian books
3. Arabic treatises
4. Persian treatises (specifically biographical accounts of the Shaykh)
5. Printed Arabic books
6. Printed Persian books
7. Manuscripts (both Arabic and Persian)

This article introduces about 150 writings concerning Shaykh Ansari; although the aim of the author is not to provide an all- inclusive list in this regard.

IN THE NAME OF ALLAH

SHAYKH'S METHODOLOGY IN FIQH

By Ahmad Abidi

The author of this article initially involves himself in describing the peculiarities of Islamic law (fiqh). Then he goes on to summarily explicate the different stages through which Sunni and Shiah fiqhs have passed.

The nucleus of the article is an explanation about Shaykh Ansari's fiqhi approach as reflected in his fiqhi treatises. The author, by providing numerous proofs and examples, summarises Shaykh's fiqhi methodology in the following manner:

1. Shaykh Ansari, before starting a treatise, contemplates over determining a first principle (asl-e-awwali) and a general rule (qaida-e- kulli) which could be applied in situations of doubt and uncertainty.

2. That which is important for Shaykh is the dirayah (understanding the text) of the traditions of the Masumin (A) and not the riwayat (the line of narrators).

3. Abstaining from unnecessary detail is obvious in Shaykh's style.

4. The domineering status of Shaykh Ansari over the mutaakhkhirin (fuqaha of the later period) with respect to the approach as well as the selection and organisation of usuli (jurisprudential) and fiqhi arguments is visible.

At the end the author reviews the work of editing of Shaykh's treatises undertaken by the "Research Group of Shaykh-e- Azam's works", and adopting a critical approach lists some of the shortcomings, and seeks that this group pay greater attention to the works of Shaykh Ansari.

Shaykh Ansari and Applied Usul

By Syed Ali Husaini.

In this article the author initially discusses the instrumental value (arzish-e- aali) of ilm-e- usul (Islamic jurisprudence) and its instrumentality in deducing the laws of fiqh (Islamic law). Later, in four chapters, the author has enumerated the characteristic features of Shaykh's research in the field of usul as follows:

1. Providing numerous examples from fiqh.
2. Arriving at jurisprudential principles from a study of fiqhi rules.
3. Providing references from reliable fiqhi works.
4. Arguing on the basis of the Quran, traditions, ijma and aql (reason)

Finally a perusal of the methodology of ilm-e-usul in the post _ Shaykh Ansari period is made and it has been concluded that after Shaykh Ansari and Mirza-e- Shirazi, the approach of Akhund Khurasani has become dominant.

A Journey into Faraid al-usul

By Mahdi Mehrizi

The article initially briefly studies the stages of development of ilm -e- usul from different angles and in the process the place of Shaykh Ansari and his book Faraid al-usul has been determined.

The author then describes in detail the salient features of Faraid al-usul and while doing so highlights the innovativeness of Shaykh Ansari in the area of structure, subject matter and approach of this science.

The author finally provides a comprehensive description of the place accorded to human thought (intelligence, the intelligent and custom) in Faraid al-usul, and mentions the shortcomings of this great book.